

HYPOTHESIS PTOLEMAICA,

SIVE

COMMUNIS PLANETARUM MOTUS

Per Eccentricos & Epicyclos monstratus.

Uranometria partes
duae.

Sphaerica.

& Theori-
ca.

THEO-
RICA
PARS.

COMMU-
NIS SI-
VE GE-
NERA-
LIS.

I. Nomina
Planeta-
rum.
Planetae
Primarii
Secundarii.

Stellarum
Fixarum &
Erraticarum
distinguen-
da.

VRANOMETRICA INSTITUTIO Duabus Partibus ad *Astrognosiam*, sive *Celestium Corporum* cognitionem mentes humanas deducere solet: Una illarum *Sphaerica* nominatur, & in genere de *Corporum Celestium* Ordine ac Dispositione agit, *Primumque* eorundem *Motum* demonstrat:

Alter *Theorica Planetarum Theoria* tractando, eorundem *Motum Secundum* demonstrat. Licet autem unico tantum, & verè *Physico* coque *Spirali Motu* Planeta circumferantur, & per eorundem *Apparentes Siderum Motus* discordes, & inaequales salvari posse videantur; Attamen quia talis motus compositus est, & haud faciliè tabellarum cancellis se constringi paritur, necessarium visum fuit *Astronomis* in duos *Similes Motus* eum resolvere, atque unum *Primi*, alterum *Secundi Motus* appellatione insignire. Hinc *Vranometria*, sive *Astronomie* in *Sphaericam*, & *Theoricam* nata divisio, *Priorem Partem Sphaerae* & *Primi Motus* explicationi, *Posteriorem Secundi Motus* & *Planetarum Theoriae* elucidationi destinans. Illam præcedentibus aliquot *Typis Vranographicis*, & *Cosmographicis* delineavimus, & descripsimus: Hanc sequentibus aliquot expediemus, & *Antiquorum* saltem ac *Ptolemaei Theoriam* in *Eccentricis* & *Epicyclis* consistentem ob oculos ponemus, atque ex aliis *Hypothesibus* enascentem in *Secundam hujus Operis Partem* rejiciemus.

THEORIA, SIVE THEORICA PARS *Astronomie* sive *Vranometriae Motum Secundum*, *Erraticis* *Stellis* proprium exponit, & ob magnam suam difficultatem, intricatamque doctrinam, contemplationem, & attentionem accuratam exquisitamque requirens, *hujusmodi* nomen sibi acquisivit. Est autem vel *Communis*, seu *Generalis*, vel *Propria* sive *Specialis*.

COMMUNIS SIVE GENERALIS agit de *Planetis* in genere, & quidem I. de *Nominibus*, II. de *Número*, & *Ordine*. III. de *Orbitis*. IV. de *Affectionibus* *Communi-*

I. DE NOMINIBUS.

Planetae, *Errones*, & *Stellae Erraticae*, quæ infra *Fixas* in æquali distantia & diverso motu deprehensæ, vulgò in *Primariis* quæ sunt *Sol* & *Luna* in *Sacris* duo *Magna Luminaria* appellatæ, & *Secundariis*, quæ sunt quinque reliqui *Planetae*, dividuntur, apud *Græcos* & *Latinos* appellationem suam ab *errando* sumpserunt, non quod errarent, & incerto, atque planè irregulari cursu domicilia sibi destinata perirent; sed quia non tantum celeri, sed & vagabundo quasi motu, modo in longum, modo in latum, modo sursum, modo deorsum, modo in consequentia, modo in antecedentia procedunt. Sic etiam non in uno eodemque *Hemisphaerio* stabiles manent, sed modo in *Boreali*, modo in *Australi* conspiciuntur, inter *Boream* & *Austrum* suas Periodicas profectioes ita expediunt, ut nunc uni nunc alteri *Polorum* propiores existant, eò nomine ideo à *Stellis Fixis* discreta, quarum quævis in suo proprio *Hemisphaerio* commorari consuevit. Haec enim in *Orbita* *Caeli* *Inerrantes*, & *Fixæ* appellati solitæ, uniformi lege gaudent, & ob summam tarditatem penè immobiles, in suis consuetis *Hemisphaeriis* & locis semper stabiles, & quasi immobiles cernuntur, ac in eadem *Caeli Regione* semper deprehensæ, à *Planetis* ita distinguuntur. Hi lumine constanti & tran-

quillo ut plurimum, Illæ tremulo & scintillante apparent: Hi fixum, & interstitia sua, quibus inter se, & à *Stellis Fixis* absunt, subinde mutant; Illæ neque *Sirus*, neque distantias suas variant; Hi ultra octo Gradus à latere *Eclipticæ* utroque non discedunt; Illæ in sua distantia consuetâ permanent. Porro quoad *Planetarum*, quos *Cicero* *variè* *diversè*, quasi minimè errantes, dici autumat, particularia nomina, diversè diversâ ferunt judicia. Quidam superstitionis ejusmodi appellationes superstitionis coarguendas censent. Antiquitatum Studiosi eadem nomina retinenda putant arbitantes, nomina illa primitus *Planetis* imposita, non fictorum Deorum, sed Heroum, & Heroinarum appellationibus accepta ferenda esse. Alii hæc nomina *Planetis* indita ab *Antiquis Sapientibus* singularia quadam mysteria continere, & cuiusque naturam & proprietates innuere opinantur. De ipsis nominibus cuiusque in *Theoria* ipsius *Speciali* mentionem faciemus.

II. DE PLANETARUM NUMERO, ET ORDINE.

Planetas non plures quam septem esse tam *Veteres*, quam *Recentiores Astronomi* consensu unanimi statuunt, licet non desint, qui ex *Novis Observationibus* eorum numerum augere velint, quibus tamen ipsa *Natura* resistere videtur, quæ non nisi hos septem *Planetas*, Septem Principum Qualitatum præfides admittit, quorum Nomina sunt, *Saturnus*, *Jupiter*, *Mars*, *Sol*, *Venus*, *Mercurius*, *Luna*. Eundem Ordinem & Numerum comprehendit vulgaris *Verficulus*:

Post *SIM* *SUM* sequitur, proxima *LUNA* subest.

Et duo dycticha sequentia:

SATURNUS prior est: hinc *JUPITER*: inde

GRADIVUS:

Post sequitur *PHOEBUS*: *Cypria quinta* *Veneris*:

MERCURIUS sextus; verum infima, & ultima *LUNA* est:

Ordo *Planetarum* clauditur hoc numero.

Numerum non Ordinem uno versu complexus est *Manutianus*.

Saturnus, Mars, Luna, Venus, Sol, Jupiter, Hermes.

A quo non abluat *Græcus* versus.

Σάτυρος, Ἀρης, Μήτις, Πόσειδων, Ἡρμῆς, Ἰούπυτορ, Ἡμισφαίριον.

Ordinem hunc stabiliunt 1. *Motus*, qui tanto majorem assignat *Planetae Sphaeram*, & tanto remotiorem rellatur, quanto tardiore motu suam Periodum absolvit. 2. *Oculatio*, omnino & firmiter asserens, illos *Planetas* inferiores esse, qui Superiores tegunt. Sic *Solem* *Luna* occultat, & ab eo occultatur, quia inferiorem locum nacta est. 3. *Parallaxis*, sive *Aspectus* diversitas, in humiliori *Stellâ* major, & in sublimiore minor in conspectum prodians, unde & *Luna* *Parallaxis* facit, ut idem *Planeta*, qui in ima *Caeli Regione* sedem suam obtinuit, plarumque alieno loco concipiat. Patet hinc error *Platonis* & *Veterum* quorundam *Philosophorum*, qui *Venerem* & *Mercurium* supra *Solem* extulerunt, qui tamen minorem *Parallaxin* habens locum sibi supra *Mercurium* & *Venerem* arrogat, quæ ipsa etiam *Mercurio* eandem ob rationem se præponendam docet, licet sint, quibus placet, ut *Venus* *Mercurio* subiciatur, & hic illi præponatur. *Sol* ipse tanquam *Rex* & *Gubernator* cæterorum omnium iure ac merito, solum suum regium in medio posuit, ut ita *Dux* & *moderator* omnium, *Mundi* rector, *Planetarum* maximus, temporis effector & director, ac

Diversa de
Planeta-
rum nomi-
nibus judi-
cia.

II. Planeta-
rum Num-
erus, &
Ordo.

Ordinis ra-
tiones.

Platonis, &
Veterum
quorum-
dam Philo-
sophorum
error.